

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

Klasa: 021-12/08-18/64
Urbroj: 3030110-08-2
Zagreb, 12. lipnja 2008.

REPUBLIKA HRVATSKA
81 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 8

Primljeno: 16. 06. 2008		
Klasifikacijska oznaka:		Org. jed.
021-12/08-18/64		81
Uredni broj:		Pril. Vrij.
50-08-03		- -

J PREDsjedNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: Zastupničko pitanje Gorana Beusa Richambergha, u vezi s vraćanjem oduzete imovine zemljišnim zajednicama, te donošenjem propisa radi omogućavanja njihovoga ponovnog osnivanja – odgovor Vlade

Zastupnik u Hrvatskome saboru, Goran Beus Richambergh, postavio je, sukladno sa člancima 180., 180.a, 180.b i 180.c Poslovnika Hrvatskoga sabora, sljedeće zastupničko pitanje:

"Još prije više od pet godina, Hrvatski sabor obvezao je Vladu Republiko Hrvatske da dostavi izvješće o provedbi Zakona o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme Jugoslavenske komunističke vladavine, te prijedlog cjelovitog zakona kojim će se, temeljem provedenih rasprava, predložiti rješenje povrata i obeštećenja bivših vlasnika za oduzetu imovinu.

Nažalost, do danas ta obveza nije ispoštivana. Poznato je da su u Hrvatskoj, još od 13. stoljeća, postojali različiti oblici skupno upravljano privatnog vlasništva, koji su jedinstveno regulirani 1894. godine posebnim Zakonom o uređenju zemljišnih jedinica.

Najveći je dio potekao iz urbaralnih zajednica koje su svoju imovinu dosotljećima otplaćivale državi.

Hrvatskim su zakonom 1947. godine zemljišne zajednice ukinute i oduzeta im je imovina bez ikakvoga prava na naknadu.

U tom času bilo ih je 1223, a u njihovu vlasništvu bilo je 579 jutara pašnjaka i 405 tisuća jutara šuma. Nije, dakle, riječ o nacionalizaciji, nego o ideološki motiviranoj i zakonski formaliziranoj pljački hrvatskoga seljaka.

Zakonom iz 1996. godine ova je imovina iz statusa društvenoga prevedena u status državnoga vlasništva i danas je u fondusu državnog poljoprivrednog zemljišta kojim upravljaju Hrvatske šume.

To je dakle jedino oblik privatnoga, a u ovom slučaju korporativnoga vlasništva, koji nije do sada vraćen bivšim vlasnicima.

Poznato je da zemljišne zajednice funkcioniraju u nekim zemljama Europske unije, pa i u našem okruženju, kao što su Italija i Austrija, a 1994. godine i Republika Slovenija je donijela Zakon o zemljišnim zajednicama, pa ne bi bilo zlogorega da budemo bolji od njih.

Najavljuje se da će Vlada uskoro predložiti novi Zakon o raspolaganju državnim poljoprivrednim zemljištem, pa u tom smislu, s obzirom na to da je za donošenje pravednoga zakona uvjet da se ta imovina ljudima vrati, pitam:

Kako i kada Vlada Republike Hrvatske planira trajno riješiti ovaj problem i predložiti zakonsko rješenje kojim će se vratiti imovina bivših zemljišnih zajednica, te omogućiti njihovo obnavljanje?"

Na navedeno zastupničko pitanje, Vlada Republike Hrvatske daje sljedeći odgovor:

Zemljišne zajednice su do 1894. godine bile zajednice u kojima su ovlaštenici u zemljišnim knjigama bili upisani kao suvlasnici. Poslije 1894. godine (kada se prišlo uređivanju zemljišne zajednice), kao vlasnici zemljišta u zemljišnim knjigama bile su upisane zemljišne zajednice sa svojstvom pravne osobe. U odnosu na imovinu zemljišne zajednice, članovi te zajednice uživali su ovlaštenička prava.

Postojao je tzv. pravoužitnički katastar u kojem su bile evidentirane sve osobe kojima je pripadalo pravoužitničko pravo u određenoj zemljišnoj zajednici. To pravo ni u kojem slučaju nije predstavljalo pravo vlasništva, kao stvarno pravo, s obzirom na to da je pravo vlasništva pripadalo zemljišnoj zajednici kao pravnoj osobi.

Zemljišne zajednice kao pravne osobe prestale su postojati stupanjem na snagu Zakona o proglašenju imovine zemljišnih i njima sličnih zajednica, te krajiških imovnih općina, općenarodnom imovinom (Narodne novine, br. 36/47, 51/58 i 13/87), koji Zakon je bio i provedbeni akt, tj. zemljišne zajednice su prestajale postojati stupanjem na snagu toga Zakona, bez donošenja nekakvoga dodatnog pravnog akta.

Fizičke osobe koje bi eventualno svoje pravo temeljile na pravoužitničkom pravu nemaju aktivnu legitimaciju za podnošenje zahtjeva za povrat određenoga dijela imovine neke bivše zemljišne zajednice, budući da to pravo nije bilo stvarnopravnoga karaktera.

Imovina zemljišne zajednice, nakon što je bila prenesena u društveno vlasništvo, ušla je u zemljišni fond agrarne reforme radi dodjeljivanja seljačkim radnim zadrugama i zemljoradničkim domaćinstvima s nedovoljno zemlje (poljoprivredno zemljište) ili je u konačnici prepuštena gospodarenju i upravljanju općinama.

Jednako tako, šume i šumska zemljišta prošla su pod upravu bivših narodnih odbora, odnosno općina, a kasnije su predana na gospodarenje i upravljanje šumskim gospodarstvima.

Dakle, Vlada Republike Hrvatske ističe da su zemljišne zajednice, kao pravne osobe, prestale postojati stupanjem na snagu navedenog Zakona, a bez donošenja nekoga dodatnog upravnog akta.

Eventualno potrebna dodatna obrazloženja u vezi s pitanjem zastupnika, dat će Ana Lovrin, ministrica pravosuđa.

